

کتابشناسی آیت الله بطحایی؛ از اخلاق تحلیلی اسلام تا طریق العباد

آیت الله بطحایی بجز فلسفه در رشته حقوق نیز دکترای تخصصی داشت و عمده تالیفات مهم و مشهور او در این زمینه است.

آیت الله بطحایی بجز فلسفه در رشته حقوق نیز دکترای تخصصی داشت و عمده تالیفات مهم و مشهور او در این زمینه است.

به گزارش خبرنگار مهر، صبح امروز دوشنبه ۲۶ اسفند ۱۳۹۸ آیت الله سید هاشم بطحایی گلپایگانی، نماینده مردم تهران در مجلس خبرگان رهبری و استاد حوزه و دانشگاه بر اثر ابتلاء به ویروس کرونا درگذشت.

این استاد دروس خارج حوزه علمیه قم در سال ۱۳۲۰ در گوگد گلپایگان به دنیا آمد. تحصیلات ابتدایی را در گلپایگان گذراند و در سال ۱۳۲۵ به حوزه مقدسه قم وارد شد. در کنار تحصیلات حوزوی، مدارس عمومی را نیز گذراند و در سال ۱۳۴۰ از دارالفنون تهران دیپلم گرفت. در ادامه به دانشگاه تهران وارد شد و سال ۱۳۴۷ مدرک کارشناسی خود در رشته فلسفه را با رتبه ممتاز دریافت کرد.

پس از اتمام خدمت سربازی مجدد وارد دانشگاه شد و در سال ۱۳۵۲ مدرک کارشناسی ارشد فلسفه از دانشگاه تهران گرفت. پس از آن برای ادامه تحصیل در مقطع دکتری به مصر رفت و در الازهر به تحصیل فلسفه مشغول شد و در سال ۱۳۵۸ آن را به اتمام رساند.

مرحوم آیت الله بطحایی پس از بازگشت به ایران از دانشگاه تهران نیز مدرک دکتری حقوق گرفت. وی در حوزه نیز سال ها از محضر برجسته ترین اساتید وقت از جمله مرحوم امام خمینی (ره)، مرحوم علامه طباطبایی، مرحوم آیت الله گلپایگانی، آیت الله آملی، آیت الله فشارکی و آیت الله ستوده بهره برد.

زنده یاد آیت الله بطحایی بجز کارهایی اجرایی سال ها به شغل شریف معلمی در مدرسه و دانشگاه اشتغال داشت و عضو هیأت علمی دانشگاه تهران بود. در سال ۱۳۸۲ به عنوان پژوهشگر نمونه دانشگاه تهران انتخاب شد. او در کنار تدریس در دانشگاه، در حوزه علمیه قم به تدریس درس خارج در بحث های قضاء، شهادت، حدود، دیات و عقود تملیکی اشتغال داشت.

آثار و پژوهش های مشهور

مرحوم آیت الله بطحایی در حین اشتغالات اجرایی و تدریس از نوشتن نیز غافل نبود و کتب پژوهشی و مقالات متعدد علمی به قلم او منتشر شده اند. بنا به تخصص این عضو فقید مجلس خبرگان رهبری در زمینه فقه و حقوق عمده تالیفات مهم و مشهورش نیز در این همین حوزه هاست.

«ترجمه تلییقی تکمله المنهاج» از مهم ترین و مشهورترین آثار زنده یاد آیت الله بطحایی است که برای نخستین بار در سال ۱۳۹۳ با شمارگان هزار نسخه، ۳۰۴ صفحه و بهای ۱۲ هزار تومان توسط نشر میزان در دسترس مخاطبان قرار گرفت.

«تکمله المنهاج» در اصل نظریات و فتاوی مرحوم آیت الله العظمی سید ابوالقاسم خویی است که در ضمن تحشیه و تکمیل «منهاج الصالحین» آیت الله سید محسن حکیم بیان شده است. در منهاج الصالحین مرحوم آیت الله حکیم به برخی از ابواب فقهی که کمتر مورد مراجعه و پرسش مقلدان بوده، نپرداخته بودند که این ابواب توسط آیت الله خویی تکمیل شد.

«فمینیسم از نظر اسلام و دیگر ملل» از دیگر تالیفات مشهور آیت الله بطحایی است که برای نخستین بار در سال ۱۳۸۳ با شمارگان دو هزار نسخه، ۳۲۰ صفحه و بهای ۱,۵۰۰ تومان توسط نشر نوید اسلام روانه بازار اندیشه شد.

نویسنده در این کتاب سیمای حقوق زن و مرد از دیدگاه را تحلیل کرده و با استناد به آیات قرآن و نظرات مفسران عامه و

خاصه، احادیث نبوی و اهل بیت شیعه به بحث درباره حقوق زن می پردازد. عناوین سرفصل های کتاب از این قرار است: «حقوق متقابل زن و شوهر»، «حق زن بر مرد»، «حق مرد در خانه و خانواده»، «فعالیت های زن در عرصه های زندگی»، «ولایت و امامت و نقش زن در آن»، «تفاوت های حقوق زن و مرد» و «موقعیت زن در ملل غیر اسلامی».

«مجموعه پرسش ها و پاسخ های حقوقی» نیز از جمله آثار مهم و مشهور آیت الله بطحائی است. نخستین چاپ این کتاب در سال ۱۳۹۰ با شمارگان هزار نسخه، ۲۰۰ صفحه و بهای چهار هزار تومان توسط نشر طلیعه سبز در دسترس مخاطبان قرار گرفت.

این کتاب همانطور که از نامش مشخص است، پاسخ پرسش هایی در زمینه «مسائل فقهی و حقوقی» است و در آن به سؤالاتی درباره احکام ازدواج، حقوق زن، احکام عقود بانکی، احکام جنین، احکام شطرنج، روابط دختران و پسران، احکام نماز، ولایت فقیه، حکم دعانویسی، احکام عزاداری و احکام متفرقه پاسخ داده شده است.

همچنین در این کتاب سؤالاتی در زمینه طلاق، ازدواج موقت، اذن ولی در عقد ازدواج، احکام مقاربت جنسی زن و مرد، حکم تمکین، شرایط ضمن عقد، احکام مهریه، حقوق خانواده، احکام وام بانکی، معاملات بانکی، احکام خمس، حکم ربا، احکام شرکت های تجاری، احکام سقط جنین و لقاح مصنوعی، حجاب زنان، خودارضایی، احکام روزه و حج، حکم علوم غریبه و افراد دعانویس، احکام مربوط به قمه زنی و مرثیه خوانی و برخی دیگر از احکام متفرقه نیز مطرح و پاسخ فقهی و حقوقی آن ها داده شده است.

«طریق العباد» شامل رساله عملیه آیت الله بطحائی نیز برای نخستین بار در سال ۱۳۹۴ با شمارگان هزار نسخه، ۴۳۲ صفحه و بهای ۱۷ هزار تومان توسط نشر میزان در دسترس مخاطبان قرار گرفت.

«حقوق بشر از دیدگاه اسلام و غرب» نیز از دیگر تالیفات آیت الله بطحائی است که برای نخستین بار در سال ۱۳۷۱ در ۱۱۸ صفحه و بهای ۱۵۰ تومان توسط نشر دهخدا منتشر شد.

«اخلاق تحلیلی اسلام» نیز از جمله مهم ترین تالیفات اوست که برای نخستین بار در سال ۱۳۷۸ با شمارگان دو هزار نسخه، ۲۱۶ صفحه و بهای ۶۰۰ تومان توسط انتشارات دانشگاه تهران منتشر شد. آخرین چاپ این کتاب برای سال ۱۳۹۵ است که با شمارگان ۵۰۰ نسخه و بهای ۱۲ هزار تومان در دسترس مخاطبان قرار گرفت.

دیگر تالیفات منتشر شده

«فاطمه (ع) کوثر رسالت»: در سال ۱۳۷۹ با شمارگان پنج هزار نسخه، ۱۶۰ صفحه و بهای ۵۰۰ تومان توسط انتشارات روحانی منتشر شد.

«مهدی (عج) گل ولایت»: در سال ۱۳۹۱ با شمارگان هزار نسخه، ۱۳۶ صفحه و بهای دو هزار و ۷۰۰ تومان توسط بنیاد فرهنگی حضرت مهدی موعود (عج)، حوزه علمیه قم، مرکز تخصصی امامت و مهدویت منتشر شد.

«ندای فطرت»: توسط انتشارات مدرسه آیت الله العظمی گلپایگانی در قم در دسترس مخاطبان قرار گرفت.

محمد آسیابانی